

אסמכתאות בדרך מקובלת ובתום לב – ציטוטים מתוך פסקי דין

♦ ת"א 59131/01 בורוכוב עמיהוד נ' רפי אלון (שלום 15.7.2003)

"ד"ר ישראל וינבויים בספרו **"בדרך מקובלת ובתום לב"**, הוצאת סדן, 2000, בעמ' 36 גורס:

"באימוץ דוקטרינת תום הלב קבע המחוקק את עקרון העל לפיו כל הענקת זכות, בין מכוח חוק ובין מכוח חוזה, הינה, למעשה ולהלכה, הענקה מותנית. הענקת הזכות מותנית בכך כי תמומש אך ורק לאחר מבחן תום הלב, שכן, בין אם תאמר שהזכות מוקנית רק בתנאי שתמומש בתום לב, ובין אם תאמר שהזכות עצמה הינה זכות אשר אינה כוללת בתוכה את הזכות לממשה שלא בתום לב, התוצאה היא כי לעולם כפוף מימושה של הזכות לתום לב. הוא הדין לגבי דרך מימוש חיוב. המשפט יכיר במימוש חיוב משפטי אך ורק אם זה לא בוצע בחוסר תום לב".

♦ ת"א 8422/97 י.א. מתן שירותי רפואה שמירה ואחזקה בע"מ נ' בירי בראשי עבודות

עפר (שלום 2.8.2001)

"לעניין קשת הסעדים הנתונה לבית המשפט בעקבות הפרת ס' 39 לחוק החוזים מציין ד"ר ישראל וינבויים בספרו **"בדרך מקובלת ובתום לב"** בע' 113 כדלקמן: "נראה כי אין מחלוקת לגבי ההלכה שלפיה אין כל הגבלה על סוגי הסעד שניתן להעניק במקרה כאמור. הדבר נובע בראש ובראשונה מכך שהפרת חובת תום הלב שבסעיף 39 לחוק החוזים (חלק כללי) מהווה הפרת חוזה לכל דבר ועניין. לפיכך ברור כי לזכות הנפגע עומדים כל הסעדים לפי חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970".

♦ ע"א 6382/99 יוסף בנית נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ ואח' (מחוזי 3.2.2002)

"הבנק חב חובת תום לב למערער מכוחו של סעיף 61(ב) לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973, שמחיל את חובת תום הלב גם על פעולות משפטיות שאינן בבחינת חוזה ועל חיובים שאינם נובעים מחוזה". סעיף 61(ב) לחוק: "מרחיב את 'מטריית המוגנים' מפני הפרת החובה כלפי כל מי שעלול להיפגע מהפעולה המשפטית אשר בוצעה תוך הפרת חובת תום הלב... ובלבד שקיימת 'קירבה מספקת' בין הפועל ובין מי שעלול להיפגע מהפרת החובה. אם מקבלים את הטענה כי סעיף 61(ב) בצירוף הוראות סעיפים 12 ו 39- לחוק החוזים (חלק כללי), אמנם יוצר עילת תביעה עצמאית כנגד מפר החובה, הרי, שיש לומר כי הפרת חובת תום הלב מצד הפועל את הפעולה המשפטית אינה מוגבלת רק כנגד האדם שכלפיו מכוונת הפעולה ישירות, אלא גם כלפי כל מי שעלול להיפגע מפעולה זו, ובלבד שאותו 'צד ג' נמצא בתחום הסיכון שמבצע הפעולה חייב לקחת אותו בחשבון, באופן סביר, כאשר הוא מבצע את הפעולה" (ד"ר ישראל וינבויים, **"בדרך מקובלת ובתום לב"** (הוצאת סדן, 2000) עמ' 77).

♦ ה"פ 690/01 יורוקום שיווק (1986) בע"מ נ' אדיוסופט בע"מ (מחוזי 18.8.2002)

"לעניין זה יפים דבריו של ד"ר ישראל וינבויים בספרו, **"בדרך המקובלת ובתום לב"**, תש"ס-2000, עמ' 36: "עקרון תום הלב "משייט" ברקיע עולם המשפט, כ"שומר על", ועוטף את מכלול הזכויות והחובות המשפטיות ב"רשת ביטחון" לבל יתאפשר מימושן בקיומן בדרך בלתי נאותה ובלתי ראויה חברתית ומוסרית".

♦ ת"א 10015/93 **יחזקאל שבת נ' אמוץ ירדן** (שלום 30.7.2001)

"ד"ר ישראל וינבויים מציין בספרו בעניין זה (י. וינבויים, **בדרך מקובלת ובתום לב**), עמ' 125 :
"חובת הגילוי שמכוח סעיף 12, מטרתה לקבוע נורמות התנהגות המוטלות על הצד בעל האינפורמציה, בין אם הצד שכנגד הנו רשולן ובין אם הוא סתם נוהג בטפשות ומזניח עריכת בדיקות שצד סביר אחר היה עורך. המטרה היא ליצור מצב שבו שני הצדדים אכן מודעים לחוזה שאותו הם מבקשים לכרות. שאלת הרשלנות או אפשרות השגת האינפורמציה יכולה להתעורר רק כאשר לשני הצדדים עצמם לא הייתה האינפורמציה. אזי יכול שתשאל השאלה, מי מהם חייב היה לדעת, או מי מהם חייב היה לעשות מאמצים להשיגה."

♦ ת"א 108007/00 **שגיא חישובי ריבית ויעוץ כלכלי בע"מ נ' עיריית חיפה** (שלום

(28.11.2002)

" כן יש לציין כי ככל שהזכות עליה באה ההתנהגות השנויה במחלוקת להגן הינה חזקה יותר, כך תידרש רמת חוסר תום לב גבוהה יותר על מנת שבאיזון בין שני העקרונות יקבע כי עקרון תום הלב גובר באופן שתישלל ממבצע הפעולה האפשרות להגן על זכותו באמצעות התנהגות זו. (ראה, בין היתר, ספרו של ד"ר ישראל וינבויים **"בדרך מקובלת ובתום לב"**, עמ' 93-95)."

♦ תא"מ 1580/08 **פנינה בן שלמה אורית נ' דינה טל** (שלום 6.11.2011)

"וכבר נאמר: "וצודקים אלה האומרים כי השאלה הנכונה שאותה יש להציג הינה: מה היו פני הדברים אילו נוהל המשא ומתן בדרך מקובלת, בתום לב, כפי שראוי היה שינוהל? במקרה כזה... מטרת הסעד היא להביא את הצד הנפגע למצב שהיה בו אילו נוהל עמו משא ומתן בתום לב, על פי דרישת החוק. אם מקבלים מבחן זה, שוב אין כל מניעה להכיר בכל סעד מתאים וראוי לסיטואציה הספציפית הנדונה... " (ראה **"בדרך מקובלת ובתום לב"**, ד"ר ישראל וינבויים, הוצאת סדן, עמוד 112)."

♦ ת"א 4145/02 **זידאן חמד ח'לאילה נ' מקורות חברים מים בע"מ** (שלום 2.2.2005)

" על אפיונה של התנהגות תמת לב, עמד ד"ר וינבויים בספרו **"בדרך מקובלת ובתום לב"** הוצאת סדן, תש"ס – 2000, עמ' 92 בציינו: "התנהגות בתום לב ובדרך מקובלת במימוש זכות חוזית ובביצוע חיוב חוזי הנה התנהגות המונעת מאינטרס אישי ואגואיסטי של האדם, אך ורק עד לאותו גבול אשר מעבר לו אין חוש הצדק ומערכת הכללים הנחוצים על מנת לחיות בחברה אנושית ונאורה סובלים את הפעלת הזכות, כשתוצאתה היא גרימת נזק לצד האחר נזק ששיעורו אינו מוצדק לעומת התועלת הלגיטימית האמורה לצד הפועל".

אזכורי "בדרך מקובלת ובתום לב" בפסיקה

- ♦ ע"א 9371/00 אלבשארה לעידוד תיירות בע"מ נ' קוסטודיה פרנציסקנה דה טרה סנקטה (עליון 5.6.2002)
- ♦ ע"א 6370/00 קל בניין בע"מ נ' ע.ר.מ. רעננה לבניה והשכרה בע"מ (עליון 17.2.2002)
- ♦ עס"ק 25/06 הסתדרות המעו"ף נ' עיריית יהוד נווה מונסון ואח' (ארצי 12.1.2009)
- ♦ ת"א 45111-01-12 M15 Consultants LTD נ' ורינט מערכות בע"מ (מחוזי 2.2.2020)
- ♦ ת"א 63968-01-15 איציק שהרבני נ' אריה כהן (מחוזי 12.2.2017)
- ♦ ת"א 51555-05-13 אורגניקה סחר ישראל בע"מ נ' "דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ (מחוזי 2.5.2016)
- ♦ ת"א 3776-03-10 קבוצת אקוסנס (מזרח תיכון) בע"מ נ' בתי זקוק לנפט בע"מ (מחוזי 3.11.2015)
- ♦ ת"א 48519-01-12 עפרה זלצר נ' לימור נעמי פטאי (מחוזי 27.1.2014)
- ♦ ת"צ 28079-04-10 יאיר צדקני נ' פלאפון תקשורת בע"מ (מחוזי 12.2.2012)
- ♦ ה"פ 5274-10-08 ישראל אלימלך דוד כהן נ' שרה יעל אטיה (מחוזי 3.12.2009)
- ♦ ת"א 1843/99 צוקר זאב נ' לוי גיורא ואח' (מחוזי 19.11.2007)
- ♦ ת"א 455/96 דואק אליהו נ' מועצה מקומית גדרה ואח' (מחוזי 24.5.2006)
- ♦ ת"א 2179/98 הגר שירותי ניהול וכח אדם בע"מ נ' קומפאק מחשבים (ישראל) בע"מ (מחוזי 27.11.2005)
- ♦ ע"א 2815/01 אליהו בראנץ נ' הרצל כנפי (מחוזי 24.11.2005)
- ♦ ת"א 367/98 היימן ש.י.י. חברה להשקעות ופיתוח בע"מ ואח' נ' "דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ ואח' (מחוזי 17.11.2005)
- ♦ ת"א 1287/02 דנה הנדסה בע"מ נ' החברה לפיתוח ולתיירות נתניה בע"מ (מחוזי 29.9.2005)
- ♦ ע"א 4620/98 שמשון חברה לביטוח בע"מ נ' ניר מנחם ואח' (מחוזי 4.12.2002)
- ♦ ה"פ 690/01 יורוקום שיווק (1986) בע"מ נ' אדיוסופט בע"מ (מחוזי 18.8.2002)
- ♦ ע"א 6382/99 יוסף בנית נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ ואח' (מחוזי 3.2.2002)
- ♦ ת"א 1217/97 חורב כלי רכב בע"מ נ' מכשירי תנועה בע"מ (מחוזי 19.4.2001)
- ♦ ס"ע 45755-12-11 אברהם צבי האוזמן נ' עיריית אשדוד (אזורי 11.3.2015)
- ♦ ת"א 1561-07-15 פרידמן קמר מהנדסים בע"מ נ' נת"ע - נתיבי תחבורה עירוניים להסעת המונים בע"מ (שלום 30.6.2020)

- ♦ ת"א 30024-07-15 שרון וסרטיל נ' אנקורי פרויקטים בע"מ (שלום 07.7.2018)
- ♦ ת"א 17348-07-09 ענבר שמיר גור- אריה נ' יוסי ארביב (שלום 24.10.2012)
- ♦ ת"א 1651/06 אילן פלג נ' תומר דרורי ואח' (שלום 12.4.2012)
- ♦ תא"מ 1580/08 פנינה בן שלמה אורית נ' דינה טל (שלום 6.11.2011)
- ♦ ת"א 19785/08 גל (מנור) 1990 בע"מ נ' יהודית לב (שלום 19.1.2010)
- ♦ ת"א 1629/06 אורית טל נ' אילן סגל ואח' (שלום 23.12.2009)
- ♦ בש"א 151165/08 טל פלד נ' פרו טאץ' בע"מ (שלום 3.12.2008)
- ♦ בש"א 180558/07 עקיבא בלסן נ' דפי זהב הוצאה לאור בע"מ (שלום 18.12.2007)
- ♦ בש"א 1125/06 סאלח אבו יוסף נ' אחמד יזבק (שלום 26.11.2006)
- ♦ ת"א 42133/00 איילון בע"מ- חברה לבטוח נ' טלת- שרותי כ"א ובניה בע"מ (שלום 16.2.2006)
- ♦ ת"א 2826/03 נורמן פרידמן ואח' נ' שלמה גואטה ואח' (שלום 25.12.2005)
- ♦ ת"א 3114/00 ד"ר אשר זאב הולצר נ' מדינת ישראל- מינהל מקרקעי ישראל (שלום 22.12.2005)
- ♦ ת"א 761/03 שי זוארץ נ' ישראל כפרי (שלום 29.9.2005)
- ♦ ת"א 976/03 חניטה קרן נ' אוחנה ציונה (שלום 27.2.2005)
- ♦ ת"א 4145/02 זידאן חמד ח'לאילה נ' מקורות חברת מים בע"מ (שלום 2.2.2005)
- ♦ ת"א 56618/04 רוני הפקות נימרון שרותי תיאטרון בע"מ ואח' נ' הקרן לעידוד הסרט הישראלי ואח' (שלום 16.1.2005)
- ♦ ת"א 59131/01 בורוכוב עמיהוד נ' רפי אלון (שלום 15.7.2003)
- ♦ ת"א 1011/01 אביב פרי השמש שיווק ומיון פירות ירקות והדרים בע"מ נ' אלמליח רחל (שלום 26.5.2003)
- ♦ ת"א 108007/00 שגיא חישובי ריבית וייעוץ כלכלי בע"מ נ' עיריית חיפה (שלום 28.11.2002)
- ♦ ת"א 2354/96 בנק לאומי לישראל בע"מ נ' ביבי מיכאל (שלום 25.8.2002)
- ♦ ת"א 7904/99 כ. כוכב הנגב חברה לבניין ופיתוח בע"מ נ' כהן שמעון (שלום 14.5.2002)
- ♦ ת"א LTD TEC. MEASURE 24169/98 נ' מ.ד.פ. הספקת ציוד רפואי וטכני בע"מ (14.11.2001)
- ♦ ת"א 23934/99 ש.כ. שירותי בריאות כללית בע"מ נ' בית חולים "ביקור חולים" ירושלים (שלום 10.9.2001)
- ♦ ת"א 24181/98 סספורטה שמעיה נ' מנשה לוי בע"מ (שלום 20.8.2001)

- ♦ ת"א 8422/97 י.א. מתן שירותי רפואה שמירה ואחזקה בע"מ נ' בירי בראשי עבודות עפר (שלום 2.8.2001)
- ♦ ת"א 1067/93 מרכז תריסי דרום בע"מ נ' מבנה רב דירות 1990 בע"מ (שלום 2.8.2001)
- ♦ ת"א 10015/93 יחזקאל שבת נ' אמוץ ירדן (שלום 30.7.2001)
- ♦ ת"א 8126/98 סגא עבודות עפר פיתוח ובניה 1996 בע"מ נ' פרחי ביקל בע"מ (שלום 28.6.2001)
- ♦ תלה"מ 40832-12-19 ב.ר נ' ה.ר (משפחה 12.10.2020)
- ♦ תה"ס 11271-09-15 צ.פ נ' מ.פ (משפחה 10.1.2016)
- ♦ תמ"ש 42896-06-12 ס.ז. נ' ט.ז. ואח' (משפחה 13.6.2013)
- ♦ תמ"ש 7613/02 מ.ח. נ' ג.ח. (משפחה 14.1.2009)
- ♦ תמ"ש 35924/99 ד.ו נ' י.א (משפחה 15.5.2006)
- ♦ ס"ע 45755-12-11 אברהם צבי האוזמן - עיריית אשדוד (עבודה 11.3.2015)
- ♦ ת"צ 50307-11-20 סקטור אפיקים בע"מ נ' Mediterranean Shipping Company S.A (כתבי טענות 19.11.2020)
- ♦ ת"צ 22884-01-15 מרדכי ועקנין נ' כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כתבי טענות 18.6.2015)